

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ประกาศ! ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจะไม่มีการรดน้ำ น้ำแม่แต่หยดเดียวจะไม่ผ่านมือเรา เว้นไว้แต่เราเป็นศพแล้วมารรดน้ำศพ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป น้ำแม่แต่หยดเดียวจะผ่านมือเราไม่ได้ ไม่มีการรดน้ำ ไม่มีการใดๆ ทั้งสิ้น การจัดดอกไม้ต่างๆ ถ้าจัดเป็นพิธีกรรม ถ้าจัดเป็นด้วยศรัทธาของเขาก็เรื่องของเขา แต่ถ้ามันจะวุ่นวายหมด...ไม่ได้

วัดปฏิบัติ เวลาเราปฏิบัติกันนะ เราต้องการวัดที่ดี เราต้องการปฏิบัติที่ดี แต่เอาความรู้สึกของเราเข้ามาจับว่าวัดที่ดีต้องเป็นที่ความมุ่งหมายของเราใช่ไหม วัดที่ดีต้องอ่อนน้อมตามเรา เราคิดอย่างไร สิ่งนั้นเป็นเจตนาที่ดี

วัฒนธรรมประเพณีนะ วันสงกรานต์เป็นวัฒนธรรมประเพณี ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เขาได้เงินนะเป็นพันๆ ล้าน หมื่นๆ ล้าน ใช้นั้นมันเป็นเรื่องของเงินเรื่องของทองนะ แต่เรื่องของธรรมวินัย ธรรมวินัย อริยประเพณี ประเพณีวัฒนธรรมมันเป็นประโยชน์กับโลก เพราะมันเป็นในเชิงการท่องเที่ยว อริยประเพณี ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสาร

อริยประเพณีไม่ใช่ประเพณี ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม

ประเพณีวัฒนธรรมมันตกผลึกมาจากหัวใจที่เป็นธรรม หัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมแล้วเผยแผ่ธรรมขึ้นมา แล้วมันเป็นวัฒนธรรมประเพณีกันมา แล้วเราไปติดกันที่ประเพณีวัฒนธรรม ถ้าติดประเพณีวัฒนธรรมเราจะเข้าไม่ถึงธรรม ที่นี้ประเพณีวัฒนธรรม

กลายเป็นว่าประเพณีวัฒนธรรมต้องมีการปฏิสังขาร มีต่างๆ เพื่ออะไร ก็เพื่อหลอกเอาตั้งค์ฝรั่งไง แต่เราไม่ต้องการ เราไม่ต้องการทั้งสิ้น เราต้องการหัวใจของคน

คูติ เวลาเดี๋ยวนี้ปัจจุบันโลกมันเจริญ เวลาเดี๋ยวนี้ปัจจุบันเขาจะกินน้ำกัน เขาไปกวดเอาตู้กด มันจะมีน้ำมาตลอดเลย แล้วถ้าเกิดไปกดตู้ณะ แล้วน้ำมันไม่มี แล้วเอาน้ำมาจากไหนล่ะ นี่คือโลกโลกที่เจริญแล้วๆ ปัญญาชนๆ ใจ แต่กรรมฐานเรานะ จะหาน้ำต้องขุดบ่อ ต้องขุดบ่อ น้ำจากบ่อ น้ำธรรมชาติมันไหลมาจากตาน้ำนั้น เราจะมาประเพณีวัฒนธรรมของเรา อริยประเพณีขึ้นมาก็เพื่อประพฤติปฏิบัติ แล้วประพฤติปฏิบัติ ทุกคนหาว่าดี หาส่งที่ดีๆ วัดที่ดี เพราะกตกา

วัดคืออะไร? วัดคือโบสถ์ หินทราย ...ไม่ใช่

วัฏ คือ วัฏฏะ

วัตร คือ ข้อวัตรปฏิบัติ

ถ้าประพฤติดี ปฏิบัติชอบ การปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบมันต้องรักษาใจใหม่ จิตวิเวก กายวิเวก มันต้องกายวิเวก จิตมันถึงวิเวกได้ แล้วถ้ากายไม่วิเวก จิตมันจะวิเวกได้อย่างไร แล้วเราก็ตึงใจกันมาๆ แล้วตั้งใจขึ้นมาแล้ว เรามาเพื่ออะไร ถ้าเรามาหาสิ่งที่ดีใจใหม่ เราก็ต้องตอบสนองในสิ่งที่ดี ถ้าสิ่งที่ดี แล้วเวลาเราตอบสนองสิ่งที่ดี นี่คือเจตนา แต่ความจริงมันเป็นอย่างนั้นใหม่ละ

เวลาประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันต่อต้านใหม่ กิเลสเรานะ นั่งสมาธิ เดินจงกรม ภาวนา มันโอดโอยทั้งนั้นนะ มันอ่านหนังสือแล้วมันก็จะเอานิพพานออกมาจากหนังสือนั้นมาใส่หัวใจมันเลย ถ้ามันเป็นไปได้นะ พระพุทธเจ้าทำให้เสร็จหมดแล้ว มันเป็นไปได้ไม่ได้ พระพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทางเท่านั้น เราต้องประพฤติปฏิบัติ

นี่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งการประพฤติปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติมันต้องลงทุนลงแรงใจ จะกินน้ำต้องขุดบ่อ ถ้าเรามีบ่อน้ำขึ้นมา เราจะมีน้ำนั้นกินตลอดชีวิตไป นี่ถ้าเราพุทโธๆ เรากวามจนหัวใจเรามันเป็นธรรมขึ้นมาละ ถ้าหัวใจเราเป็นธรรมขึ้นมาละ ทุกคนเป็นธรรมหมด ทุกคนมีธรรมในใจหมด นี่ร่วมเย็นมากนะ สังคมร่วมเย็นมาก

แต่นี้มันมีแต่ตื่นข่าว ตื่นตามกระแสไป ไปตามโลกๆ แล้วไปตามโลกๆ ไป พอมาถึงวัดแล้ว มันต้องมีกติกากติ มันต้องมีเป็นไป ความเป็นจริงอันนั้น นี่เหมือนกัน สิ่งต่างๆ มันจะประเพณีๆ เราก็คล้อยตามประเพณีมาตลอดนะ เรากล้อยตามมา แต่บัดนี้... ไม่ได้! ไม่ได้!

เพราะชีวิตเราทั้งชีวิตนะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมานะ ท่านอยู่ในป่าในเขามา เวลาต่อสู้กับกิเลสมาเอาอะไรไปต่อสู้ เอาชีวิตนี้เข้าแลกมา แล้วพอแลกมาออกมาเล่นขายของกัน เจ๊าะแจ๊ะ เจ๊าะแจ๊ะ เจ๊าะแจ๊ะ...น่าเบื่อ! น่าเบื่อมากๆ! แล้วก็บอกนี่ประเพณี ศาสนาเจริญๆ ศาสนาเจริญ อะไรเจริญ สร้างสิ่งใดขึ้นมาจะเป็นวัตถุ ถาวรวัตถุขนาดไหนก็แล้วแต่รอวันเสื่อมค่า ไม่มีอะไรคงที่หรอก สิ่งใดไม่มีอะไรคงที่เลย

ถ้าไปหาเรื่อง โลกนี้ หารัศมีไม่เจอ หารัศมีเจอ หาที่นามธรรม หาที่ความรู้สึก ความรู้สึก นั่นคือความรู้สึกในหัวใจของเรา ถ้าความรู้สึกในหัวใจของเรา สิ่งทีความรู้สึกของเรา

เวลามาวัด มีคนมากมาย มาที่นี้แล้วกลับไป มาถึงมาถามๆ เสร็จ “ไม่เห็นมีอะไรเลย” เอาอาหารมาถวายพระ แล้วก็กลับ “ไม่เห็นมีอะไรเลย” ในไม่มีนั้นนะมันมีมหาศาลเลย ในมี เวลา มีพิธีกรรม ต้องมากล่าวคำถวายทานกล่าวอะไร นี่ประเพณี กล่าวคำถวายทาน กล่าวคำถวายทานเสร็จแล้วนะ ต้องกราบพระ ต้องดูแลพระ ต้องสวดมนต์ ต้องพาหุง ไม่พาหุงไม่ให้กินข้าว พระจี๊เกียด พระไม่ทำงาน แต่เวลาพาหุงขึ้นมา ได้บุญกุศล งามอึดเทพไว้เปิดทั้งวันก็ได้ พาหุงนะเปิดทั้งวันเลย แล้วมันจะได้บุญขึ้นมา มันอยู่ที่การกระทำนะ

พระนี่มันอยู่ที่กิริยามารยาท สมณะสารถี เพราะอะไร ต่างคนต่างเห็นภัยในวัฏสงสาร เราก็เห็นภัย ใจเราเป็นธรรมขึ้นมา เรามีเจตนาตั้งแต่เราเตรียมอาหารแล้ว เราจะไปถวายพระ พอพระท่านท่านก็เห็นภัย พระที่ปฏิบัติ.. “พระที่นี้เคร่งมาก พระที่นี้ไม่ปฏิบัติสัณณการ พระที่นี้ไม่ต้อนรับ..” นั่นเขาดูใจของเขา เขารักษาใจของเขา ใจนี้มันรักษาได้ยากมาก ถ้าใจรักษาได้ยากมาก เขามาปฏิบัติสัณณการ มาพูดอยู่กับเรา แล้วเวลาพอกลับไปแล้ว เคนจกรรม ให้อุชไปผิดหรือถูก ดีหรือไม่ดี มันเข้าไปกวนใจ ท่านตลอดเวลา พระก็เห็นภัยในภัยของพระ นี้อริยประเพณี

เพราะภักดีมันต้องมีการขบขันเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตเพื่ออะไร ก็เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ดำรงชีวิตไว้ต้อนรับเรา ไม่ใช่ดำรงชีวิตไว้เป็นคนใช้คอยต้อนรับ ดำรงชีวิตไว้เพื่อจะประพฤติปฏิบัติ ดำรงชีวิตเพื่อจะเอาตัวให้พ้นจากกิเลส แล้วท่านก็ต้องการเวลาของท่าน แล้วเอาเวลาของเราจริงอยู่ เรามาจากโลกนะเราก็มีความจำเป็น เราก็มีความรับผิดชอบ อันนั้นรับผิดชอบมันก็รับผิดชอบ

นี่บริษัท ๔ เราพูดประจำ พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา.. อุบาสก อุบาสิกา นี่คฤหัสถ์ที่เป็นเจ้าของศาสนา เป็นเจ้าของศาสนานะ วัดนี้ คุณติ โครบอวัดนี้สร้างใหญ่โตมาก หลวงพ่อเอาตั้งคัมมาจากไหน.. ก็เอามาจากโยมนะ เรามีตั้งคัมสักสิ่งใหม่ ถ้าเรามีตั้งคัมก็แสดงว่าเราทุจริต เราไม่มีตั้งคัมเลย ตั้งคัมนี้มาจากของใคร เงินที่การก่อสร้างนี้มาจากใคร ก็มาจากศรัทธาความเชื่อของเขา นี่ศรัทธาความเชื่อของเขา แล้วเราบริหารจัดการให้ศรัทธาความเชื่อ นั้นมันประสบความสำเร็จได้อย่างไร ถ้าเป็นศรัทธาความเชื่อ เริ่มต้นผู้ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ผู้รับรับด้วยความบริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์นั้นก็ให้มันบริสุทธิ์ตลอดไปเพื่อเป็นประโยชน์กับโลก ประโยชน์กับโลกนะ

โลกคืออะไร โลกคืออวิชชา โลกทัศน์ โลกทัศน์ โลกความเห็นของเรา เราจะตัดแปลงโลก เราจะตัดแปลงความรู้สึก ความนึกคิดของเรา ความรู้สึกนึกคิดเราตัดแปลงมัน ถ้าตัดแปลงมันนะ เราจะลงทุนลงแรงขนาดไหน “อิตตา หิ อิตตโน นาโถ.. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ตนเท่านั้น.. บ่อน้ำของเรา แผ่นดินของเรา ร่างกายของเรา ผืนดินของเรานะ ในที่ดินของเรานะ เรามีสิทธิขุดบ่อน้ำ เราจะไปขุดบ่อน้ำที่แผ่นดินของคนอื่นไม่ได้ แผ่นดินของคนอื่นไปขุดนะ เขาก็หาว่าบุกรุก นี่เหมือนกัน เรื่องของคนอื่น เรื่องของการกระทำของเขา ทำไมหลวงพ่อก็แต่เราคนเดียว คนอื่นไม่เห็นเอ็ดเลย คนอื่นทำอะไรก็ดีไปหมดเลย คุณพฤติกรรมเขาดี พฤติกรรมเขาเขาทำเพื่ออะไร คนบางคณะมา เขามาหลง..(เทพขัดข้อง)

..ดอกไม้กี้ดอกไม้ม่าลัยก็มาลัย ความรู้สึกมันไม่ใช่! ความรู้สึกของเรามันอีกเรื่องหนึ่ง สิ่งนั้นทำมาก็เพื่อให้ตั้งเป้า แล้วตั้งเป้า คุณติ เราจะออกธวัณนี้ จะไปไหน ตั้งเป้าแล้วออกไป นี่สิ่งอำนาจศาสนา ประเพณีก็ตั้งเป้า เป้าว่าจิตจะไปไหน ถ้าไม่ได้ไปไหนเลย รถมันก็ไปตามแรงขับของมัน ถ้าไม่ตั้งเป้าอะไรเลย มันก็บุญวาสนา บุญกุศล บาปอกุศล มันก็พาจิตนี้ไป บาปและบุญในใจเราที่ทำมา

มันเป็นแรงขับ มันจะขับให้จิตนี้ไป แล้วถ้าตั้งเป้าในศาสนา เราจะบังคับให้รถไปตามแรงปรารถนาของเรา นี้อธิษฐานบารมี ตั้งเป้า แล้วตั้งเป้าขึ้นมาแล้วจะไปไหน ถ้าไม่ตั้งเป้า ไม่มีการกระทำเลย เราจะเวียนไปอย่างนั้น.. สวะไปตามน้ำ น้ำไหลไปไหน สวะจะตามน้ำไป ชีวิตนี้เหมือนสวะ ทำบุญกุศล ทำบาปอกุศลก็ให้สวะมันขับเคลื่อนไป แต่ถ้าเรามีหลักของเรา เราไม่เป็นสวะ

นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า.. ทวนกระแส เราเป็นปลาเป็น เราไม่ใช่สวะ ลอยไปตามน้ำ เราเป็นสิ่งมีชีวิต เราจะว่ายทวนน้ำขึ้นไป ถ้าไหว้ทวนน้ำขึ้นไป มันก็ต้องคัดแปลงใจ เรา มันจะไม่มีอะไรถูกใจสักอย่างหนึ่งเลย

ศีล คือ การบังคับให้จิตเป็นปกติ

สมาธิ คือ ทำให้ใจมีหลักมีเกณฑ์

ปัญญา คือ การแก้ไข

ศาสนามันอยู่ที่นี้ละ ศาสนามันอยู่ที่ข้อวัตรปฏิบัติ อยู่ที่การกระทำ ที่ว่าไม่ต้อนรับ ไม่อะไรเลยนะ.. ต้อนรับมันก็เป็นพิธีนะ มันเป็นเวลาเวลา มันเป็นอันนั้นของมันไป แต่ถ้ามันหนักหนา สาส์นสาครรรจ์นะ เห็นไหม โลกเป็นใหญ่ ถ้าโลกเป็นใหญ่ มันจะเป็นไปกระแสโลกหมด ฉะนั้น โลกเป็นใหญ่ โลกความคิด โลกทัศน์

โลกทัศน์ คือ ความเห็นของใจของคนมันหลากหลาย แล้วถ้ามันเป็นใหญ่ มันจะจบสิ้นที่ไหน มันถึงจะต้องเอาข้อวัตรปฏิบัติเป็นที่ตั้ง ข้อวัตรปฏิบัตินี้มันก็เป็นสมมุติอันหนึ่ง เหมือนบ่อน้ำ บ่อน้ำเราขุดขึ้นมา เราต้องทำให้มันมั่นคง มันก็เป็นบ่อน้ำอันหนึ่ง เราจะตักน้ำขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ เราก็ต้องตายจากบ่อน้ำนั้นไปเหมือนกัน สิ่งนี้เป็นสมมุติทั้งหมด แต่สมมุติดำรงชีวิตสิ่งที่ดี นี่ข้อวัตรปฏิบัติเป็นสิ่งที่เราจะเอามาเป็นเครื่องขอบหมาย

แต่! แต่เวลาประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาแล้ว นี่ธรรมอยู่ที่ไหน? ธรรมอยู่ที่ไหน?

ธรรม คือ หัวใจ สิ่งที่ประสบความสำเร็จนั้น ใจ

เป่าอยู่ที่ไหน? วิธีการต่างๆ การกระทำ สิ่งต่างๆ นี่เป็นการกระทำทั้งหมด แต่! แต่ในการกระทำมันก็มีความจำเป็น ขณะที่กระทำอยู่ คนทำงาน คนอาบเหงื่อต่างน้ำทุกข์ทั้งนั้นนะ แล้วทุกข์มันก็อยากให้คนช่วยเหลือ อยากให้คนเจือจาน แล้วสิ่งใดเขาเหนื่อยยากอยู่ เราไปกีด ไปกีด ไปขวางเขาจะ เขาจะเกิดความท้อแท้ เขาจะเกิดความเสียใจอีกมหาศาลเลย

ในการประพาศปฏิบัติของพระก็เหมือนกัน เขาต้องการเวลาของเขา ต้องการการกระทำของเขา แล้วทำไมไม่ไปอยู่ป่าล่ะ? ก็อยู่ป่าแล้ว พยายามอยู่ป่าอยู่ ที่นี้อยู่ป่าคนมันก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย มีดำรงชีวิตไง มันมีความจำเป็น ไม่อย่างนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่วางธรรมวินัยไว้กับบริษัท ๔ หรือ ก็นี้คฤหัสถ์ก็มีหน้าที่ของเขา ภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏสงสารก็มีหน้าที่ของภิกษุ ภิกษุกับคฤหัสถ์มันต่างกัน มันไม่ใช่คนๆ เดียวกัน มนุษย์เหมือนกัน เป็นมนุษย์ พอบวชแล้วก็ไปพระ พอสึกจากพระไปก็เป็นมนุษย์ นี่มันมาจากมนุษย์นั่นแหละ แต่! แต่จริงตามสมมุติ เราถึงต้องเคารพให้ความสมมุตินั้น แล้วให้มันจริงจังนะ

ถึงต่อไปนี่นะ ประกาศ! จะไม่มีการรดน้ำอีกแล้ว แล้วถ้ามีปัญหาขึ้นมา การเวียนเทียนก็จะยกเลิก ประเพณีจะยกเลิกให้หมด แล้วจะต้องภาวนาอย่างเดียว เอวัง